

„...am devenit monahi ca să ne îndestulăm în chilia noastră de priveghere, de rugăciune, de plâns, care e cel mai dulce lucru din lume..."
Arhimandritul Emilianos

„...aşadar, ne-am predat inima lui Dumnezeu ca s-o deschidă El, şi-o va deschide celui care stăruie, luptă, nu se răzvrăteşte, nu se împotriveşte, nu este nerăbdător, ci ascultă. Celui care aşteaptă răbdător şi zice: va veni şi ceasul acela. Şi într-adevăr, ceasul va veni! Cu neputinţă să nu vină! Altfel, Dumnezeu nu există. Dacă există, atunci există şi această clipă în care Dumnezeu va deveni Dumnezeul meu."
Arhimandritul Emilianos

ISBN 978-606-92121-5-8

9786069212158

TÂLCUIRI LA FILOCALIE 1

AVVA ISAIA

ED. SF. NECTARIE

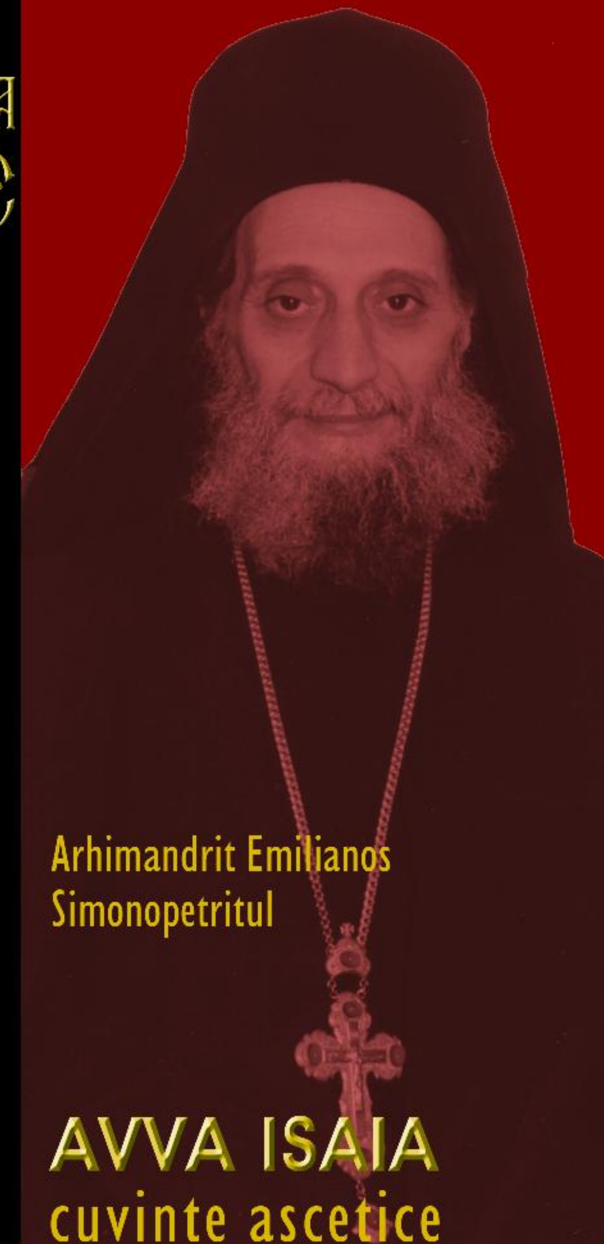

TÂLCUIRI LA FILOCALIE

1

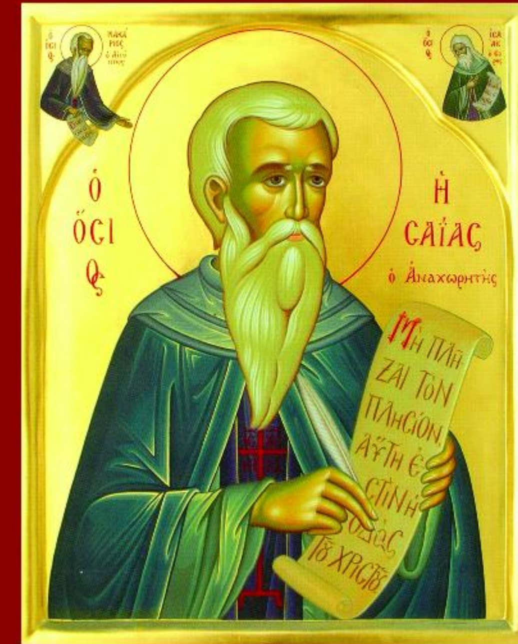

EDITURA SFÂNTUL NECTARIE

Arhimandrit Emilianos Simonopetritul

AVVA ISAIA
cuvinte ascetice

Iar ţinta tuturor ostenelilor trebuie să fie stăruinţa pe lângă Dumnezeu şi a te ruga lui Dumnezeu pentru ajutorul Lui şi pentru milă.

SF. NECTARIE

TÂLCUIRI LA FILOCALIE

1

AVVA ISAIA

CUVIOSUL ISAIA

ARHIM. EMILIANOS SIMONOPETRITUL

CUVINTE ASCETICE

TÂLCUIRE LA AVVA ISAIA

Traducere din limba greacă de
Ierom. Agapie (Corbu)

Tipărită cu binecuvântarea
Înalt Preasfinţitului Părinte
TIMOTEI
Arhiepiscopul Aradului

Traducere după: ΑΡΧΙΜ. ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤΟΥ, ΛΟΓΟΙ ΑΣΚΗΤΙΚΟΙ, ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΟΝ ΑΒΒΑ ΗΣΑΪΑ,
Ed. Indiktos, Athena, 2005

Coperta: Dana Moroiu, Corneliu Alexandrescu
Imagine coperta I: Arhim. Emilianos Simonopetritul (fundal)
flaps I: Icoană cu Avva Isaia (contemporană)
coperta IV: Cruce de piept (detaliu)
flaps IV: Arhim. Emilianos Simonopetritul (foto)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
EMILIANOS SIMONOPETRITUL, arhimandrit
Avva Isaia : cuvinte ascetice / arhimandrit Emilianos Simonopetritul ; trad.: ieromonah Agapie. - Ed. a 2-a, rev. - Arad : Editura Sfântul Nectarie, 2010
Bibliogr.
ISBN 978-606-92121-5-8
I. Agapie, ieromonah
2

Prolog
la traducerea românească

Cu un vădit interes salutăm traducerea românească a tâlcuirii *Cuvintelor Ascetice* ale lui avva Isaia, făcută de Părintele nostru duhovnicesc, arhimandritul Emilianos, traducere care vine să completeze cele două volume de *Cateheze* care circulă deja în România. Aceste omilii, rezumat al tâlcuirii scrierilor lui avva Isaia, au fost rostite în anul 1978 la Mănăstirea Simonos Petras și exprimă locul pe care îl ocupa în mănăstire cuvântul Părintelui.

Pentru Gheronda Emilianos, mănăstirea nu este un oarecare așezământ omenesc, ci constituie o icoană vie a împărăției lui Dumnezeu, în care locul lui Hristos îl are Starețul, care alcătuiește neîncetat obștea prin exemplul viețuirii sale ascetice și prin cuvântul său. Aplicând învățătura Sfintei Scripturi și a Bisericii într-un spațiu concret, cuvântul Starețului este elementul care adună frăția la un loc și dă ritmul vieții ei zilnice.

Astfel, plecând de la elemente din viața frăției sau, cel mai adesea, de la un text biblic sau patristic, Gheronda deslușea părinților frumusețea vieții monahale ca pregustare a împărăției celei cerești și-i întărea pe monahi în

luptele cele ascetice. Era un învățător precis, drept-lămurind în sinaxe principiile viețuirii monahale, dar, în același timp, și tată iubitor, arătând pogorământ față de neputința omenească a fiecăruia.

Cuvântul despre desăvârșirea îndumnezeirii în Hristos nu era o învățătură nedefinită și teoretică, ci o experiență pe care o trăiam în zilnica noastră petrecere „împreună cu toți sfinții". Astfel, mănăstirea este o împreună-locuire cerească și în ea toate se rânduiesc în legătură cu rugăciunea neîmprăștiată, care este și epicentrul ei.

Chiar dacă învățătura și povățuirea duhovnicească a Părintelui aveau drept scop rugăciunea și unirea cu Dumnezeu, rareori ne vorbea în grup despre rugăciunea minții și căile ei, pentru că lăsa ca acest subiect să fie lămurit în cursul legăturilor personale cu monahii, în funcție de puterile și cererile fiecăruia. Acum rânduia canonul personal al fiecăruia dintre monahi și le cultiva modul comunicării lor cu Dumnezeu. Ceea ce însă sublinia întotdeauna la sinaxe erau premisele rugăciunii: mai cu seamă isihia, – care nu este doar prerogativa pustnicilor – lipsa de împătimire față de vreun lucru, bucuria, legătura pașnică și armonioasă cu aproapele.

În această tâlcuire a lui avva Isaia, Părintele a ales mai cu seamă pasajele în care Avva descrie buna-cuviință duhovnicească și respectul din pustie pentru a atinge subiectul legăturilor noastre obștești, totul cu o mare subțirime psihologică și adâncime duhovnicească. De exemplu, acceptarea celuilalt și conviețuirea pașnică, fie într-o frăție monahală, fie în familie sau în oricare altă obște – este un criteriu esențial al duhovniciei, fără de care nimeni nu poate înainta spre Dumnezeu. Dar perspectiva asupra legăturilor obștești este aici exclusiv din punctul nostru de vedere, de pe poziția

noastră. Ceilalți nu sunt responsabili pentru nimic negativ. Mediul obștesc constituie un motiv de cununi și răsplăți cerești atunci când este situat duhovnicește. Când cineva îi privește pe oamenii cu care este chemat să trăiască așa cum sunt, nu îi judecă și nu cultivă gânduri despre ei, mintea lui rămâne liniștită și, prin urmare, poate cu ușurință să se întoarcă către Dumnezeu.

În același fel, ne sublinia în repetate ori să nu ne îndeletnicim cu noi înșine, cu gândurile noastre, cu trecutul nostru, nici chiar cu păcatele noastre, să nu ne măsurăm pe noi înșine, ci să privim spre Hristos, Care vine și caută sălaș în inima noastră. Aceste principii se identifică cu cele pe care le găsim în Filocalie și în toate scrierile ascetice. Aici însă sunt exprimate în prezent, într-un mod deosebit de tonic. Ascultătorii de atunci și cititorii de acum se fac părtași unei experiențe unice. Trecutul și prezentul devin una. Sfântul nevoitor al veacului IV-V vine în carne și oase prin intermediul tâlcuirii contemporane a Părintelui din veacul XX, iar această identitate de trăire și continuitate armonioasă a tradiției ascetice ortodoxe se simt în mod viu. Părintele îl ipostaticizează cu eleganță, prin cuvântul său trăit, pe avva Isaia înaintea noastră și atinge problemele lăuntrice ale firii umane căzute, ale patimilor, care întotdeauna au supărat și supără pe orice om.

Aceste cuvinte arzătoare, chiar și acum când au devenit un text scris, își păstrează actualitatea și puterea, și nădăjduim că pentru frații cititori români vor avea același rezultat și vor aprinde în inimile lor focul pe care a venit Iisus „să-l arunce pe pământ".

În sfârșit, alesului și iubitului nostru frate, Preacuviosul și învățatul Părinte Agapie, care s-a ostenit cu traducerea și tipărirea, i se cuvin mulțumiri și duhovnicească răsplată

de la Domnul pentru truda sa. Pentru noi traducerea acestei cărți în limba română aduce o deosebită bucurie, pentru că astfel continuăm legăturile noastre duhovnicești cu frații români, ai căror voievozi, precum Mihai Viteazul, au ajutat atât Sfântul Munte, cât și Sfânta noastră Mănăstire.

Egumenul Sfintei Mănăstiri Simonos Petras
Arhimandritul Elisei
26 Octombrie 2006
Pomenirea Sfântului Mare Mucenic Dimitrie

1

Porunci fraților celor dimpreună cu el

Cuvintele avvei Isaia sunt foarte simple, atât ca limbă cât și ca înțelesuri, dar adânci ca și conținut. Cine le citește se bucură, pentru că are impresia că se află în fața unei grădini cu flori de diferite culori și miresme în care simțurile sale se veselesc.

Avva Isaia este unul dintre sfinții despre a cărui viață cunoaștem foarte puține. Trebuie să fi trăit în veacul al IV-lea, posibil și în al V-lea, în Egipt, dar nu este ereticul Isaia din acea epocă. A fost numărat de către Părinții Bisericii împreună cu sfinții. Într-adevăr, este un sfânt, după cum arată scrierile lui. În ciuda acestor lucruri, nu există o zi de prăznuire a sa, în afara aceleia în care sunt prăznuiți toți Părinții care au strălucit în asceză.

Se pare că era ascet împreună cu câțiva ucenici, precum Petru, Elisei și alții, pe care îi întâlnim în scrierile sale. Exact câți au fost, nu știm. Ceea ce știm este că a fost isihast și se adresează isihaștilor. Ucenicii lui probabil trăiau împreună cu el, dar se poate să fi avut și chilii proprii, alături de chilia dascălului lor, care-i povățuia potrivit duhului său.

Aceste cuvinte, deși sunt adresate fiilor lui duhovnicești, privesc orice suflet care urmează calea duhovnicească

în această viață. Să vedem, așadar, primul cuvânt, care constituie învățătura începătoare a avvei Isaia către cel ce dorește să-i urmeze calea.

În mod obișnuit, Părinții dădeau câteva îndrumări de bază începătorului, frate de mănăstire, ca să poată să trăiască viața duhovnicească lângă ei. Când Cuviosul Pavel cel Simplu[1] s-a dus la Marele Antonie, toate câte i-a făcut Marele Antonie și câte i-a arătat au devenit canonul întregii sale vieți. Același lucru îl face și Sfântul Isaia. Dintru început, prezintă poziția sa față de ucenicii săi.

Cei ce voiți să rămâneți cu mine, ascultați pentru Dumnezeu, și fiecare să șadă în chilia lui, în frica lui Dumnezeu. Și nu disprețuiți lucrul vostru de mână, pentru porunca lui Dumnezeu. Și nu neglijați meditația voastră și rugăciunea neîncetată. [1, 1]

Cei ce voiți să rămâneți cu mine. Viața monahală, prin alegerea ei, este viața cu un anume om. Nu este acceptarea unei anumite ideologii sau satisfacerea anumitor dorințe pe care le poate avea cineva în inima sa. Nu este împlinirea celor pe care le-a citit în cărți. Viață monahală înseamnă că urmezi un om.

Prin urmare, centrul monahului este un om, Starețul[2].

---

[1] Cuviosul Pavel cel Simplu a devenit ucenic al Marelui Antonie la vârsta de șaizeci de ani, după ce fusese căsătorit. Prinzându-și nevasta cu altul, a plecat în pustie, devenind ucenic al Marelui Antonie, după o aspră încercare, pe care a primit-o cu bucurie. A ajuns la o atât de mare sfințenie, încât scotea căpetenii de demoni, pe care nici Sfântul Antonie nu-i putea scoate.

[2] Românescul „Stareț”, de proveniență slavonă, traduce grecescul „Gheron” însemnând bătrân. În contextul monahal tradițional e folosit pentru a-l desemna pe părintele duhovnicesc al cuiva sau al unei obști. De aceea, de-a lungul traducerii am folosit și termenii sinonimi de

Cuprins